

Eduskunnan talousvaliokunnalle
TaV@eduskunta.fi
Asia: HE 197/2024 vp

**KIRJALLINEN LAUSUNTO EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN
ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI SÄHKÖMARKKINALAIN JA
SÄHKÖNTOIMITUSSOPIMUSTEN VERTAILUVÄLINEESTÄ ANNETUN LAIN
MUUTTAMISESTA**

Kuluttajaliitto ry (jäljempänä Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan talousvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettaviksi sähkömarkkinalakia ja sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annettua lakia. Ehdotettuja toimia ovat muun ohella yhteislaskutus sekä etämyynnissä tehdyn sähköntoimituksen voimaantuloajan rajaaminen kolmeen kuukauteen, joista ehdotetaan lisättäväksi sähkömarkkinalakiin uudet säännökset.

Yhteislaskutuksessa (sähkömarkkinalaki 105 i §) asiakkaalla olisi halutessaan mahdollisuus valita erillisten sähkö- ja verkkopalvelulaskujen sijaan yksi yhteinen lasku. Yhden laskun tarjoamista ei säädettäisi pakolliseksi, vaan vähittäismyyjä voisi tarjota yhteislaskua halutessaan. Jakeluverkonhaltijalla olisi puolestaan velvollisuus osallistua yhteislaskutukseen. Asiakkaalla olisi jatkossakin erilliset sopimukset sähköntoimituksesta ja jakelusta, mutta myyjä toimisi yhteyspisteenä laskutusasioissa asiakkaan niin valitessa.

Kuluttajaliitto toteaa, että yhteislaskutus voi olla osalle kuluttajista selkeämpi ja helpommin hallittavissa oleva vaihtoehto kuin kaksi erillistä laskua. Osa kuluttajista maksaa laskunsa apuvälineitä hyödyntäen, apua tarviton tai pankissa asioiden, jolloin pienempi määrä maksettavia laskuja helpottaa arkea. Lisäksi osan kuluttajista voi olla vaikea hahmottaa kahden eri laskun eroa. On mahdollista, että tällaiset kuluttajat valitsisivat mieluummin sellaisen sähköntoimituksen vähittäismyyjän, joka tarjoaisi yhteislaskutusta. Kuluttajaliitto kannattaa kuitenkin myös sitä, että kuluttajalla on mahdollisuus olla valitsematta yhteislaskutusta, mikäli esimerkiksi vähittäismyyjän sähköntoimituksen myyntihinnan tarkasteleminen, seuraaminen ja kilpailuttaminen on helpompaa tai selkeämpää erilliseltä laskulta.

Kuluttajaliitto yhtyy hallituksen esityksen yhteislaskutusta koskevaan vaikutusarviointiin, jonka mukaan vähittäismyyjän vapaus valita tai olla valitsematta yhteislaskutus on omiaan aiheuttamaan epäselvyyttä loppukäyttäjän kannalta. Kuluttajaliitto ei kannata sitä, että vähittäismyyjällä olisi mahdollisuus olla tarjoamatta yhteislaskutusta. Kuluttajaliiton näkemys on, että yhteislaskutuksen tarjoaminen tulisi säätää pakolliseksi, jotta vähittäismyyjillä olisi velvollisuus tarjota yhteislaskutusta ja loppukäyttäjällä mahdollisuus hyödyntää tätä vaihtoehtoa vähittäismyyjästä riippumatta.

Sähkömarkkinalakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että kuluttajan kanssa kuluttajansuojalain 6 luvussa tarkoitettua kotimyyntiä tai etämyyntiä, kuten puhelinmyyntiä, tehdyn sähköntoimitussopimuksen mukaisen sähköntoimituksen olisi käynnistyttävä 90 vuorokauden kuluessa sopimuksen tekemisestä (87.6 §). Säännöksellä estettäisiin myyjän aloitteesta tarjottujen sähköntoimitussopimusten tekeminen odottamaan pitkäksi aikaa aiemman määräaikaisen sopimuksen voimassaolon päättymistä. Toisaalta säännös ei estäisi kuluttajan aloitteesta tapahtuvaa sopimuksen tekemistä pidemmälle tulevaisuuteen.

Kuluttajaliitto kannattaa 90 päivän rajoitusta etämyynnissä tehtyjen sähköntoimitussopimusten alkamisen

ajankohdalle sopimuksen tekemisestä. Kuluttajansuojalaissa säädetään korkeasta suojan tasosta lain tarkoittamissa koti- ja etämyyntitilanteissa. Tästä kertoo esimerkiksi se, että koti- ja etämyyntiä koskevat säännökset on säädetty pakottaviksi. Lain tarkoitus yleisesti on suojata kuluttajaa elinkeinonharjoittajan kohtuuttomilta sopimusehdoilta. Kuluttajaliitto katsoo, että 90 päivän rajoitus sähkön koti- ja etämyyntitilanteissa antaa kuluttajalle kuluttajansuojalain tarkoituksen mukaista lisäsuojaa. Rajoituksesta hyötyvät erityisesti ne kuluttajat, jotka joutuvat tukeutumaan valistunutta ja aktiivista kuluttajaa enemmän myyjän arvioon sähkön tulevasta hintakehityksestä.

Kuluttajaliitto kannattaa myös sitä, että kuluttaja voi vapaasti omasta aloitteestaan tehdä sähkösopimuksia pidemmän ajan päähän. Kuluttajansuojan ja kuluttajan oikeusturvan kannalta säädösvalmistelussa on tärkeää harkita, miten voidaan varmistua, milloin on kyse kuluttajan omasta ja milloin elinkeinonharjoittajan aloitteesta tehdystä sähkösopimuksesta, jotta kuluttaja voi saada todellista suojaa yli 90 päivän päähän tarjottuja sopimuksia vastaan.

Helsingissä 6.2.2025

Kuluttajaliitto ry

Timo Niemi, juristi. OTK